Polityczne oczyszczanie gruntu. Zagłada polskich elit w Wielkopolsce (1939–1941)

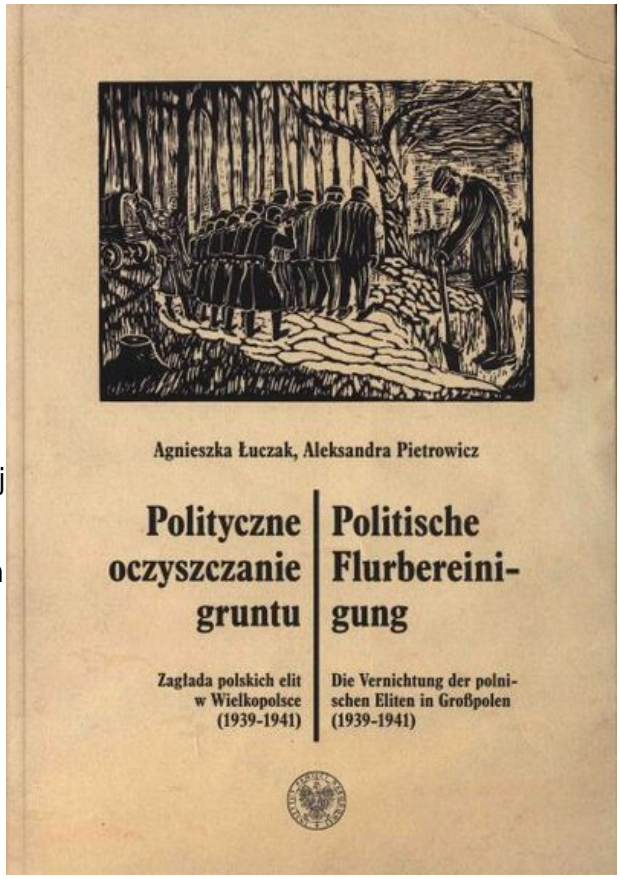

Agnieszka Łuczak, Aleksandra Pietrowicz, Polityczne oczyszczanie gruntu. Zagłada polskich elit w Wielkopolsce (1939–1941), Poznań 2009, 181 s.

Album autorstwa Agnieszki Łuczak i Aleksandry Pietrowicz, wydany przez IPN w związku z 70. rocznicą wybuchu II wojny światowej, ukazuje tragiczne losy przedstawicieli polskich elit w Wielkopolsce, wymordowanych przez okupanta w pierwszej kolejności. Publikacja jest dwujęzyczna – wszystkie teksty podane są w języku polskim i niemieckim. We wstępie autorki omówiły podstawowe założenia polityki okupanta niemieckiego wobec polskich elit w Wielkopolsce oraz metody realizacji tej polityki. W pierwszej części albumu przedstawiono wydarzenia z września 1939 r. oraz losy obrońców Wielkopolski. Druga część ukazuje ofiary egzekucji publicznych i tajnych. W trzeciej przedstawiono losy przywódców polskiego społeczeństwa, osadzonych i zamordowanych w Forcie VII w Poznaniu. Kolejną część poświęcono wypędzeniom z domów i wysiedleniom do Generalnego Gubernatorstwa. W ostatniej części ukazano sylwetki osób deportowanych do obozów koncentracyjnych, zwłaszcza ofiary akcji prewencyjnych aresztowań, przeprowadzonych wiosną 1940 r. W albumie zaprezentowano kilkaset fotografii i archiwaliów, zebranych w wyniku kwerendy w archiwach, muzeach oraz zbiorach prywatnych, wśród których znaleźć można

zdjęcia ofiar i egzekucji, niemieckie afisze i dokumenty oraz pamiątki po ofiarach prześladowań. Wiele z nich publikowanych jest po raz pierwszy. Niniejsza publikacja zapoznaje czytelników z ogromem strat, jakie poniosło polskie społeczeństwo w latach 1939–1941.

„Przygotowany przez autorki album należy do tych publikacji, które rządzą się swoistymi regułami i pod tym względem nie różni się od innych opracowań […]. Jest dostępnym źródłem informacji o tych tragicznych wydarzeniach przede wszystkim dla młodego pokolenia: uczniów, studentów, a także np. dziennikarzy. Może stać się ważnym i ciekawym czynnikiem kształtującym pamięć historyczną".

dr Anna Ziółkowska

„W Oddziałowym Biurze Edukacji Publicznej w Poznaniu powstała kolejna, interesująca publikacja albumowa. Jej autorki postawiły sobie za cel ukazanie w przystępnej i jednocześnie syntetycznej formie tragicznych losów polskich elit w Wielkopolsce w pierwszych dwóch latach okupacji niemieckiej. Tytuł opracowania („Polityczne oczyszczanie gruntu – Politische Flurbereinigung") zaczerpnięty z przemówienia Adolfa Hitlera podczas narady w Jełowej (Śląsk Opolski) 12 września 1939 r. dobrze oddaje istotę antypolskich działań niemieckich okupantów na terenie Wielkopolski w okresie II wojny światowej, zwłaszcza w latach 1939-1941. Ramy chronologiczne obejmują okres szczególnego nasilenia niemieckiej akcji eksterminacyjnej w tym regionie. […] Warto zwrócić uwagę na fakt, że autorki przygotowując album, przeprowadziły gruntowną kwerendę biblioteczną i archiwalną (także w zbiorach prywatnych) i dlatego książka zawiera wiele dotąd nie publikowanych materiałów archiwalnych".

dr Paweł Kosiński

Gdzie kupić publikacje: